

Juryverslag Gouden Poëziemedaille 2022

Hoe ging het met de kinderpoëzie in 2020-2021? Voor de vijfde editie van de Gouden Poëziemedaille en de Poëziesterren werden 26 bundels ingestuurd, minder dan de vorige editie (34 inzendingen) maar meer dan die daarvoor (21 inzendingen). Opvallend is het ruime aandeel van de bundels voor kleuters (meer dan 60%), vooral prentenboeken met rijmpjes. Daartegenover staan amper drie bundels voor de derde graad, waaronder twee debuten. Dichters en uitgevers, een oproep: hier is dus nog veel werk aan de winkel!

De jury had een dubbele taak. Niet alleen diende ze de beste dichtbundel van de voorbije twee jaar te bekronen met de Gouden Poëziemedaille, maar ook mocht ze gedichten nomineren voor de Poëziesterren, drie voor de kleuters en vijf voor elke graad in het basisonderwijs. Het was niet eenvoudig kiezen uit het ruime en gevarieerde aanbod. Maar het is wel een dankbare opdracht, want het enthousiasme in het onderwijs neemt hand over hand toe. Bij de eerste editie in 2016 brachten 2.000 leerlingen hun stem uit, bij de vorige editie waren er dat al 80.000 en dit jaar werd de kaap van 100.000 overschreden. Zoveel kinderen die in meer dan 6.000 scholen mee stemden voor hun favoriete gedicht. Wat een feest voor de poëzie!

In dit verslag focussen we op de Gouden Poëziemedaille. Daarvoor dongen uiteindelijk 24 bundels mee. Bloemlezingen uit eerder werk (al dan niet aangevuld met nieuwe gedichten) kwamen niet in aanmerking voor deze prijs. Daaronder viel ook *Waarom het nooit bananen regent* van Daniel Billiet, een verzamelbundel die de jury wel speciaal wil vermelden als 'een monument binnen de kinderpoëzie'.

De vijf juryleden waren het vrij snel eens over een shortlist van drie bundels die stuk voor stuk opvielen door originaliteit, een sterk inlevingsvermogen en een poëtische verwoording.

Magneetje van Milja Praagman (Leopold, 2021) valt meteen op door de schitterende vormgeving, met illustraties van de dichter zelf. De sobere en stemmige prenten laten net als de gedichten veel ruimte voor de verbeelding door in te spelen op de diepere, emotionele laag van de verzen. Kijk maar naar de kleine pinguïn op de buik van zijn slapende papa, een intiem beeld dat perfect past bij de sfeervolle beeldspraak van het gedicht: 'Papa ademt golven, / in en uit. / Mijn stille oceaan. / Als ik mijn ogen sluit / zijn wij een, / en dein ik zacht, / langzaam groeiend / op hem mee. / Vacht op vacht, / tot ik zelf zo groot ben / als een wereldzee.' Ook andere gedichten wisten de jury te bekoren door de poëtische kijk waarmee de dichter gevoelens en relaties op een herkenbare en tegelijk verrassende manier belicht. Een ruzie wordt verwoord als een recept, 'Opa en oma' biedt een grappige kijk op de evolutieleer en 'Klein verdriet' balt de emotie samen in een sterk beeld en een meeslepend ritme, 'als een storm / met windkracht negen. / Dan weer mee / dan weer tegen.'

Een krekkel in mijn slaapzak (Querido, 2021) is bedoeld voor iets jongere kinderen. Suzanne Weterings is ecooloog en dat merk je meteen in haar debuutbundel. Wat de jury vooral aansprak is de zintuiglijke benadering. Net als jonge kinderen benadert Weterings de natuur door te kijken, te luisteren, te voelen, te ruiken en te proeven. De 'zoete herfst' kan je ruiken in 'het natte zand / de bruine blaadjes / die vergaan // de vochtige schors / met plakkend hars / als dikke stroop / ertegenaan.' Knap is hoe ze op het eind een vleugje emotie toevoegt wanneer papa kastanjes gaat poffen. Weterings voelt de

manier waarop jonge kinderen met de natuur omgaan goed aan en slaagt erin die band met de natuur aantrekkelijk en helder te verwoorden, zonder weg te glijden in flauwe rijmelarij. Tegelijk hoopt de jury dat ze in volgende bundels meer durft in te zetten op verrassende beelden en lichtvoetig klankspel, zoals in het slotgedicht, waarin ze erin slaagt zoveel zomer en zoveel lichtheid samen te ballen in amper negentien woorden: 'Bloot // het is hartje zomer / mijn voeten zijn zo blij / ze mogen in hun blootje / mijn schoenen hebben vrij.'

Alle wensen van de wereld (Leopold, 2021) van Rian Visser verrast op de eerste plaats door de originele onderwerpen, met gedichten over beeldtaal, een hamam of een skelet. Ook de beeldspraak is vaak verfrissend. Beklijvend zijn de beelden voor oma's afbrokkelende geheugen in 'Schots': 'Jouw brein de noordpool. / Ijskap na ijskap stort in zee. / Sleurt jaren met zich mee.' Origineel is ook de beeldspraak in 'Sneeuw', waarin de ik zijn angst zou willen weggooien als een sneeuwbal of buitenzetten als een sneeuwman. Ook Vissers personificaties fascineren. In 'Heimwee' duiken die op als vragen, met elkaar verbonden door verrassende rijmen: 'Als spullen heimwee konden hebben, / zou een bril dan kunnen rouwen?' In 'Beeldtaal' verbindt ze op een originele manier visuele en verbale taal. Kun je iets tekenen bij een gat in de dag, een brok in de keel, of 'de plek waar ooit, / de plek waar nooit, / de plek waar straks / iets zal gebeuren'.

De bundel die voor de jury het sterkste geheel is, met meerdere parels die je als lezer het gevoel geven te kunnen wegduiken in de gedichten, een gevoel dat als volgt verwoord wordt in het gedicht 'Werelden': 'daar duik ik soms in onder, / dan laat ik me verrassen, / dan zwem ik in een wonder.' Omwille van die poëtische leeservaring bekroont de jury unaniem *Alle wensen van de wereld* van Rian Visser met de Gouden Poëziemedaille 2022.

Jan Van Coillie (juryvoorzitter)

Asma Belhadji

Jamila Channouf

Kathleen Meersseman

Bieke Verlinden